

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.392/2024/8.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2024. szeptember 19. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt Terheltl ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék 2024. április 8. napján kihirdetett 13.B.31/2023/16. számú ítéletét megváltoztatja.

Megállapítja, hogy a vádlott a szabadságvesztésből a végrehajtás elrendelése esetén legkorábban a kétharmad rész kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejére elrendeli a vádlott pártfogó felügyeletét.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az Egri Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatával Terheltl vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés bűntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés]. Ezért 2 év – börtön végrehajtási fokozatú – szabadságvesztésre ítélte. A büntetés-végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésekor a büntetésből feltételes szabadságra nem bocsátható. Az eljárás során lefoglalt bozótvágot elkobozta és kötelezte a vádlottat 300 698 Ft bűnügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.

[3] Egyrészt az ügyészség a határozat kihirdetését követően a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása érdekében terjesztett elő jogorvoslatot (16. számú tárgyalási jegyzőkönyv 15. oldal 5. bekezdés). Indokai szerint a bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta, de nem a nyomatékuknak megfelelően értékelte. A bűncselekmény tárgyi súlya és a terhelt büntetett előélete, a garázda, ittas elkövetés hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabását indokolja. A büntetési célok elérésére próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés nem alkalmas (19. sorszámú elsőfokú irat).

[4] Másfelől a védő élt perorvoslattal a törvényben nyitva álló határidőben a cselekmény minősítését támadva, enyhébb minősítés, emberölés büntetnének kísérlete helyett súlyos testi sértés büntetnének megállapítása céljából. A védő fellebbezését írásban, részletesen indokolta, melyben kifejtette, hogy a feltárható körülmények alapján a vádlott terhére az ölési szándék nem állapítható meg, egyebekben a büntetés kiszabását nem kifogásolta (5. sorszámú másodfokú irat).

[5] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.175/2024/2. számú észrevételében a vádhatósági perorvoslatot indokai alapján fenntartotta és a büntetés súlyosítására tett indítványt.

[6] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[7] A nyilvános ülésen megjelent ügyész a vádhatóság jogorvoslatát és az átiratában foglaltakat fenntartotta, miként a védő is a minősítést kifogásoló fellebbezését. A vádlott az utolsó szó jogán a cselekmény megbánását hangoztatta.

[8] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 590. § (1)-(2) bekezdései alapján teljes terjedelemben bírálta felül, ami azt jelenti, hogy vizsgálta az eljárási szabályok megtartását, a tényállás megalapozottságát, a cselekmény minősítését, a büntetés kiszabását és az egyéb rendelkezéseket is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett. Ez az ún. teljes felülbírálat, melynek indoka az, hogy a védő a minősítést is kifogásolta, így korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[9] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le, nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyos relatív hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárta volna. Ilyen hibára a fellebbezők sem hivatkoztak.

[10] A pervitel revíziójakor jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy nem tekinthető perjogi hibának és megalapozatlanságot e részben nem eredményezett, de ilyen jellegű, élet elleni ügyekben általában indokolt az orvosszakértő tárgyalási meghallgatása, ezért nem volt feltétlen taktikus, célszerű az erre irányuló védelmi bizonyítási indítvány elutasítása. Már nem hatályos azon törvényi rendelkezés, mely kötelezővé tette ilyen igény esetén a bizonyítás elrendelését, de az ölési cselekmények bizonyítása olyan speciális, melyhez rendszerint hozzátartozik az orvosszakértő közvetlen jelenléte a perben.

[11] Ami a ténybeli felülbírálatot illeti az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és döntően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak kis *részben* volt hiányosság folytán megalapozatlan a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja szerint.

[12] Megalapozatlanságot jelent, hogy a tényállás nem írta le a vádlotti italfogyasztást és ennek legalább megközelítő mennyiségét, az elkövetés eszközét kisebb részben hiányosan rögzítette, miként a sértett fejét ért bántalmazás intenzitását és lehetséges következményeit is. Emellett nem voltak megfelelően részletesek a vádlott által a sértettnek nyújtott kártérítésre vonatkozó tények sem.

[13] A részbeni megalapozatlanságot a másodfokú bíróságnak ki kellett küszöbölnie, s e törvényi előírás folytán a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint az elsőfokú bíróság által vizsgált bizonyítékok tartalma alapján az ítéltábla a Be. 561. § (3) bekezdés c) pontjában meghatározott tényeket, illetve a nyilvános ülés eredménye folytán a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában írt, személyi körülményekre vonatkozó adatokat a következők szerint egészíti ki.

[14] A vádlott a cselekmény előtt egy üveg bort fogyasztott el, melytől konkrétan már nem rögzíthető mértékben ittas állapotba került.

[15] A sértett ellen használt vágóeszköz pengéjének hossza mintegy 52 cm, szélessége 5 cm, a nyele 15 cm körüli hosszúságú.

[16] A sértett fejét legfeljebb kisebb erőbehatások érték a vádlott pusztá kezese bántalmazása során, kimutatható sérülései ettől nem keletkeztek.

[17] A vádlott a vele kötött, 1 millió forintot meghatározó megállapodás alapján rendszeresen, havi 20 000 Ft-os részletekben kártérítést („sérelemdíjat”) fizet a sértettnek. Kapcsolatuk rendeződött, a sértett megbocsátott, a vádlott jelenleg is bánja tettét.

[18] A releváns tények kiegészítése a 2023. május 24-i gyanúsított kihallgatáson, a nyomozási helyszíni szemlén, szakértői igazságügyi orvosszakértő nyomozás során előterjesztett írásbeli szakvéleményén (327/2022. szakértői szám), az elsőfokú bírósági íráshoz 16/I. sorszám alatt csatolt megállapodáson, valamint a nyilvános ülés adatain alapszik.

[19] A kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 593. § (3) bekezdés értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

[20] Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat gondosan, a logika törvényei szerint helyesen értékelte. Vizsgálta a vádlott védekezését, aki a tárgyaláson részletes vallomást nem tett, de a nyomozás során a releváns tényeket elismerte. A törvényszék emellett mérlegelte a sértetti vallomást, a cselekményről közvetlenül és részben közvetve információt szerző tanúk vallomását, a helyszíni szemlét, a lefoglalt tárgyi bizonyítékokat és a szakértői bizonyítás anyagát is. E mérlegelő tevékenység hibátlan, az abban foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett. Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét is teljesítette. A megalapozottá tett tényállást egyébként érdemi támadás sem érte a fellebbezők részéről.

[21] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak.

A vádlott cselekménye valóban a Btk. 160. § (1) bekezdése szerinti emberölés büntettének befejezett és viszonylag távoli kísérletét valósította meg, mert a vádlotti cselekmény által a sértett karja ugyan súlyosan, maradandó fogyatékoságot is eredményezve sérült meg, de az ütés a fejét nem érte el és életveszélyes állapot sem jött létre. A vádlott elkövetéskori aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető jogegységi határozat kötelező iránymutatása szerint az ügyben feltárt alanyi és tárgyi tényezők alapján lehet következtetést vonni azzal, hogy a felelősség alól nem mentesítő, önhibából eredő ittasság miatt a III. Büntető Elvi Döntésnek megfelelően az alanyi tényezők is az objektív tényeken keresztül vizsgálандók. Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, elsősorban a használt eszköz, a támadott testtájék, a kifejtett erőbehatás, az okozott sérülés, a vádlott ölési kijelentése alapján, hogy a terheltnél az elkövetés adott pillanatában ún. rögtönös ölési szándék alakult ki, mely közel áll az egyenes formához, de nem kifogásolható az eshetőleges szándék rögzítése. A vádlott cselekménye – eltérően a védői érvektől – a Btk. 164. § (3) bekezdése szerinti súlyos testi sértés büntettének nem minősíthető, mert a részletezettek szerint az ölési szándék megállapításának van helye, mely kizárja az enyhébb minősítést. A vádlott nem volt jogos védelmi helyzetben és javára olyan méltányolható okból származó, tudatborító indulat sem tárható fel, mely a Btk. 161. § szerinti erős felindulásban elkövetett emberölés megállapítására adna alapot. Összegezve: a támadott ítélet minősítése törvényes, a védői fellebbezés a minősítést sérelmező részében nem volt alapos.

[22] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó szempontokat nagyrészt helyesen feltárta, további enyhítő körülmény az, hogy a vádlott eshetőleges szándékkal követte el a bűncselekményt, illetve a cselekmény kísérlet voltának, a vádlott és a sértett rendeződött viszonyának, továbbá a kártérítésnek nagyobb nyomatékot kell tulajdonítani.

[23] A törvényszék a vádlottal szemben igen méltányos büntetést szabott ki akkor, amikor az elsőfokú enyhítés szabályát alkalmazta és a 2 év szabadságvesztést a maximális tartamú próbaidőre felfüggesztette. Feltételes elítélés alkalmazása az emberölés kísérleténél általában kivételes, jelen esetben azonban elsősorban a vádlott személyi körülményei és az általános megelőzés szempontjának fontossága miatt az elsőfokú ítélet lényeges súlyosítására, azaz magasabb tartamú, végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabására a másodfokú bíróság nem talált alapot. A nyilvános ülésen is jól érzékelhető volt a vádlott megbánása és nyomon követhető, hogy jelenleg is fizeti részletekben a kártérítést. A vádlottnál a tényleges szabadságelvonás azzal járna, hogy a családi kapcsolatok lazulnának, ki nem zárhatóan egyes részei megszakadnának, ami az egyéni megelőzés mellett az általános megelőzés ellen is szól. Bár a bíróságot a képviselői szervek, az önkormányzat, a polgármester és a lakosság bírósági döntéssel szembeni elvárásai, kíváncsiak nem kötik, de igen fontos tény, hogy a helyi közösség és vezetője kiállt a vádlott mellett és a végrehajtandó büntetés ellen. Ez igen nagy nyomatékkal bír és igazolja, hogy a vádlott hasznos tagja helységi közösség életének, ezért az ítéltábla is lehetőséget látott a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazására.

[24] A próbaidő eredményes elteltéhez ugyanakkor szükségesnek tartotta a vádlott rendszeres figyelemmel kísérését, ezért a Btk. 86. § (6) bekezdése alapján, figyelemmel a Btk. 69. § (1) bekezdés e) pontjára, a próbaidőre elrendelte a pártfogó felügyeletét. Az intézkedés hatékony eszköze a próbaidő eredményes elteltének, mivel a terhelt olyan kontroll alatt áll, mely életvitele egyensúlyának fenntartásában segít és egyben elhárítja, hogy újból ittas állapotból eredően erőszakos bűncselekményt kövessen el. A pártfogó felügyelet azért is jelent visszatartó erőt, mert szabályainak súlyos megszegése a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelését eredményezheti [Btk. 87. § (1) bekezdés c) pont].

[25] A törvényszék megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható a büntetés végrehajtásának elrendelésekor. E rendelkezés azonban nem felel meg a törvénynek, így módosítása volt indokolt. A Btk. 38. § (4) bekezdés e) pont eb) pont értelmében valóban nem bocsátható feltételes szabadságra, akit tettesként végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték emberölés miatt [Btk. 160. § (1), (2) bekezdés szerinti alapeseti és súlyosabban minősülő büntetési alakzatok). Ez irányadó a befejezett bűncselekményre és a kísérletre is. Fontos feltétel, hogy az elkövetőt eredendően végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, ezt a törvény egyértelműen, félreérthetetlenül rögzíti, ezért feltételes elítélésnél, azaz nem végrehajtandó, hanem próbaidőre felfüggesztett büntetésnél a kedvezmény megvonása nem alkalmazható még olyan kitétellel sem, hogy az a végrehajtás elrendelése esetére irányadó. Ezzel szemben ilyen esetben a terhelt az általános szabályok szerint, jelen esetben a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontnak megfelelően a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra legkorábban, ha a büntetést utólag elrendelik. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet e részben módosította.

[26] Az ítélet egyéb, az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyában hozott rendelkezései törvényesek.

[27] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a szükséges részben a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2024. szeptember 19.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Diószegi Attila sk. előadó bíró, Dr. Bakó József sk. bíró

Záradék: Az Egri Törvényszék 13.B.31/2023/16. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.392/2024/8. számú ítéletével a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2024. szeptember 19.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke